

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Mf.I.40.015/2025/7.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Kovács B. Anna ügyvéd (címe)

Az alperes:

alperes neve (székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Barkóczy Mária jogtanácsos (címe)

A per tárgya:

Munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Törvényszék 4.M.70.169/2023/32.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Felperes, 4.M.70.169/2023/37.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 199 000 (százkilencvenkilencezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy 636 968 (hatszázharminchatezer-kilencszázhatvannyolc) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes 2016. április 16-án kelt munkaszerződés alapján pályázati tanácsadó munkakörben állt az (alperes neve) (a továbbiakban: (alperes rövid neve)) alperes – illetve jogelődje – alkalmazásában, határozatlan idejű munkaviszonyban.

[2] 2017. december 18-án – a felperes határozatlan idejű munkaviszonyának változatlanul hagyása mellett – a felperes határozott időre az EFOP-1.1.2-16. „Nő az esély – képzés és foglalkoztatás” munkahely projekt menedzser munkakörbe került áthelyezésre. Alapbére 650 000 forint volt.

[3] A felperes a projekt menedzseri munkakörében felelős volt projekt által meghatározott feladatok ütemezéséért, határidőben történő ellátásáért. Munkaköri leírása meghatározta a rendszeresen visszatérő feladatait, kötelezettségeit, továbbá el kellett látnia azokat az eseti feladatokat is, amelyekkel a vezetője megbízta.

[4] (Személy 1 neve) főosztályvezető 2019. október 16-i időponttól kezdődően felülvizsgálta az alperes által megvalósított, kiemelt projektek működését, különös tekintettel a projekt menedzserek feladat ellátására. A felülvizsgálat során a felperes projekt menedzseri tevékenységével kapcsolatban az általa megállapított hiányosságokról, problémákról 2020. február 24-én e-mailben tájékoztatta (személy 2 neve) gazdasági főigazgató-helyettest, (személy 3 neve) általános főigazgató-helyettest, valamint (személy 4 neve) osztályvezetőt. Az e-mailben is szereplő megállapításairól 2020. február 27-én személyes megbeszélés után szóban tájékoztatta a munkáltatói jogkör gyakorlóját.

[5] A vizsgálat az alábbi eseményeket érintette:

A projekt hosszabbítására vonatkozó javaslat

[6] A Program-végrehajtási, Képzési és Módszertani Főosztály 2020. január 21-én – az (alperes rövid neve) főigazgatója kérésének megfelelően – a (alperes rövid neve) által

megvalósított kiemelt projektek esetében módosítási igények előkészítését kérte be 2020. január 28-i határidővel. A felperes a feladattal határidőre nem készült el, 2020. január 29. napján tájékoztatta a főosztályvezetőt az alábbiakról: „A feladattal foglalkozunk, annál is inkább, mivel többször is jelezte az EFOP-1.1.2 projekt Önnek és az IH-nak is (IH-nak legutóbb 2020.01.24.), hogy a hosszabbítás a képzés okán nem releváns.

A foglalkoztatással kapcsolatosan esetlegesen felmerülő hosszabbítás lehetőségét az IH útmutatása alapján át kell gondolnunk/terveznünk, majd az IH módszertan felé állásfoglalásra be kell nyújtanunk.”

[7] Válaszában a főosztályvezető felhívta a felperes figyelmét, hogy első körben nem az Irányító Hatósággal (a továbbiakban: IH) kell egyeztetni, hanem az (alperes rövid neve)-en belül, amennyiben a hosszabbítás eltér a Felhívástól, akkor majd egyedi engedéllyel kell élni, azt már lehet egyeztetni az IH-val, és továbbra is várja az anyagot.

[8] A felperes 2020. február 02-án jelezte a főosztályvezetőnek, hogy álláspontja szerint tévesztésre került a feladatszabás. A főosztályvezető válaszában sürgette a felperest, hogy a módosítási javaslatot az eredeti feladatszabásban foglaltak szerint küldje meg. A felperes eltérő szakmai álláspontja miatt 2020. február 23-án az Irányító Hatóságtól kért állásfoglalást a projekt hosszabbítására vonatkozó, általa elkészített két javaslatról.

Munkaköri leírások

[9] A felperes feladatát képezte a projektben dolgozó munkatársak munkaköri leírásának elkészítése 2019. szeptember 13-ai határidővel. A felperes a munkaköri leírásokat elkészítette, és 2019. szeptember 13-án e-mailben arról tájékoztatta a főigazgatót, a hivatalvezetőt, a pénzügyi vezetőt és a szakmai vezetőt, hogy a feladatot elkészítette, de felhatalmazás hiányában azokat aláírni nem tudja, kérte a főigazgató utasítását arra vonatkozóan, hogy hogyan járjon el az ügyben. (Tanú 6 neve) hivatalvezető válaszelevelében azt kérte a felperestől, hogy aláírás nélkül, de legyenek feltöltve a munkaköri leírások. A hivatalvezető utasítása alapján a munkaköri leírások feltöltésre kerültek a sharepoint rendszerbe.

[10] Ezt követően a felperes 2019. december 17-én érdeklődött a munkaköri leírásokról (személy 6 neve)-nél, aki tájékoztatta a felperest, hogy az (alperes rövid neve) SZMSZ-e értelmében 2019. december 14-től a munkaköri leírások projektmenedzser általi kiadmányozásának nincs akadálya. A felperesnek továbbra is az volt az álláspontja, hogy a munkaköri leírások aláírására az SZMSZ alapján nem, csak külön főigazgatói felhatalmazás alapján lenne jogosult, amellyel nem rendelkezik, ezért a munkaköri leírások felperes általi aláírására az e tárgyban született többszöri levélváltás ellenére nem került sor.

Munkaszerződés módosítások postázása

[11] (Személy 6 neve) az (alperes rövid neve) Humánerőforrás-gazdálkodási és Informatikai Főosztály főosztályvezetője 2019. november 28-án kelt e-mailben hívta fel a felperest arra, hogy a 2019. december 31-ig határozott időre foglalkoztatottak

továbbfoglalkoztatását, és a határozott idő hosszabbítására vonatkozó javaslatát legkésőbb 2019. december 02-ig küldje meg.

[12] A felperes a projektben foglalkoztatottak közül (személy 7 neve) és (személy 8 neve) jogviszonyának meghosszabbítását nem javasolta. (Tanú 5 neve) főigazgató, mint a munkavállalók feletti munkáltatói jogkör gyakorlója (személy 7 neve) és (személy 8 neve) munkaviszonyának meghosszabbítása mellett döntött. A munkaszerződések módosítása 2019. december 17-én aláírásra, majd a projekt részére 2019. december 19-én átadásra került.

[13] A felperes 2019. december 30-án a szerződéskötés felülvizsgálatát, és az annak eredményéről való tájékoztatást kért (személy 6 neve)-től, aki arról tájékoztatta a felperest, hogy miután a döntést, mint munkáltatói jogkört gyakorló a főigazgató hozza meg, a felperes kezdeményezését a főigazgató úr elé terjeszti. A felperes ezt követően 2020. január 09-én e-mailben kért tájékoztatást a döntésről, amelyre 2020. január 10-én azt a választ kapta, hogy a jogviszonyok meghosszabbítására vonatkozó döntés joga a munkáltatói jogkör gyakorlót illeti meg. A válaszban a főigazgató utasította a felperest, hogy a munkaszerződés módosításokat az érintettek részére soron kívül – „a mai napon” – kézbesítse. (Személy 6 neve) 2020. január 13-án kért tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy a munkaszerződés módosítások átadása az érintettek részére megtörtént-e, amelyre a felperes azt a választ adta, hogy a feladatszabást megkapta, de mivel a munkaszerződés módosítása két projekt munkatársnak még nincs aláírva, így azt kiküldeni nem tudták. (Személy 1 neve) főosztályvezető intézkedése alapján a szerződés módosítások postázására 2020. január 14-én került sor.

További munkavállalók felvétele

[14] (Személy 1 neve) főosztályvezető 2020. január elején a projekt vezetőivel történt személyes egyeztetés alkalmával jelezte a felperesnek, hogy az adminisztrációs elmaradásokat figyelembe véve szükséges az alperes székhelyére további kolléga felvétele, mert az akkori kapacitás nem elégséges a feladatok határidőben történő elvégzéséhez. A felperes úgy ítélte, hogy ez nem szükséges, és további kollégák felvétele iránt az adminisztrációs terhek csökkentése érdekében nem intézkedett.

Projekt költségvetésből el nem számolható munkabérek

[15] A projektben foglalkoztatott munkavállalók olyan munkabérrel kerültek alkalmazásra, amely a projekt hatályos költségvetéséből nem volt elszámolható. A munkaszerződéseket részben az alperes jogelődje, az (alperesi jogelőd neve) kötötte azzal, hogy a munkaszerződések aláírására a mindenkorai főigazgató jogosult. A felperesnek a munkabérek összegéről tudomása volt.

Gépjármű bérleti szerződés

[16] A (cég neve), mint bérbeadó és az alperes jogelődje, az (alperesi jogelőd neve), mint bérlő között 2019. március 22-én bérleti szerződés jött létre, amelynek értelmében a bérbeadó tartósan bérletbe adja a bérlőnek az (X) forgalmi rendszámú Nissan X-Trail N-Connecta típusú gépjárművet. Figyelemmel arra, hogy a gépjármű további bérlése nem volt

indokolt, a főigazgató a bérleti szerződés felmondásáról döntött. A gépjármű bérleti szerződéssel kapcsolatos előkészítő feladat (személy 1 neve) főosztályvezető részéről 2019. december 17-én megküldött e-mailben került megfogalmazásra a felperes irányába. E szerint „Kedves (felperes neve)! Főigazgató Úr közvetlen és határozott szóbeli utasítása alapján kérek, hogy holnap (december 18-án) indítsátok el az EFOP-112. keretében bérelt gépjármű (Nissan X-Trail) szerződésének felmondását január 01-vel.”

[17] A felperes, mint projektmenedzser a feladat elvégzésével (tanú 4 neve) pénzügyi vezetőt bízta meg, aki ennek a 2019. december 18-án kelt e-mail tanúsága szerint eleget tett, és arról tájékoztatta a felperest, hogy kérésének megfelelően előkészítette a gépkocsi bérleti szerződés felmondását. Az alperes 2020. január 15-én a bérleti szerződést 2020. február 29-i határnappal felmondta, amely nyilatkozatát utóbb – tekintettel a szerződés felmondása folytán keletkező, a projekt költségvetéséből el nem számolható kötbérfizetési kötelezettségre – 2020. február 28-án visszavonta.

(utca neve)-i bérlemény

[18] Az alperes jogelődje, az (alperesi jogelőd neve) és (személy 9 neve) valamint (személy 10 neve) között 2019. március 14-én határozott idejű bérleti szerződés jött létre a (cím 1) szám alatti ingatlanra, amely a bérleti szerződés folytán a projekt kizárólagos használatába került, azt a projekt irodaként használta.

[19] A bérleti szerződést a bérlők a felpereshez címzett, másolatban az (alperesnek) megküldött iratban 2019. november 11-én 60 napos felmondási idővel felmondták, ugyanakkor tárgyalásokba bocsátkoztak az alperessel a bérleti szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetéséről 2019. december 31-i hatállyal. A bérbeadókkal az alperes részéről szóban ténylegesen (tanú 4 neve) pénzügyi vezető egyeztetett, erről 2019. november 13-án tájékoztatta (személy 2 neve) gazdasági főigazgató-helyettest, egyúttal segítséget kért a bérleti szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetéséről szóló okirat elkészítéséhez. Az okiratot a Jogi és Igazgatósági Főosztály munkatársa elkészítette, és 2019. november 28-án továbbította (tanú 4 neve) pénzügyi vezető részére. A bérleti szerződés 3.4. pontja értelmében a közüzemi mérőórák a bérlő nevére kerültek, így az alperes által használt ingatlanrészre eső közüzemi díjakat a közműszolgáltatók felé közvetlenül az alperes fizette meg, amelynek okán a szerződés megszüntetéséhez szükséges volt a közműszolgáltatók felé a közüzemi díjak maradéktalan rendezése.

[20] A felperes utasítására a közüzemi szolgáltatókkal a kapcsolatot felvették, (személy 11 neve), a projekt munkatársa az ügyintézés megkezdte, az eljárás azonban a közüzemi szolgáltatók érdekkörében felmerült adminisztrációs hiba miatt elhúzódott. A felperes 2020. január 19-én kelt e-mailben az alábbiakról tájékoztatta (személy 12 neve)-t, a Jogi és Igazgatósági Főosztály Jogi és Igazgatási Osztály osztályvezetőjét: „Az (utca neve)-i bérlemény ki lett pakolva 2019. december hónapban, a bérbeadóval azóta is napi szintű kapcsolatunk van. Ugyanakkor a végleges lezárása a folyamatnak csak abban az esetben jöhet létre, ha minden szolgáltatótól beszereztük a 0 forintos igazolásokat. A szolgáltatókkal a kapcsolatot felvettük, a tartozások rendezése folyamatban, várhatóan 2020. január hónap végére minden igazolás megérkezik/megkapunk, majd azt követően kerülhet lezárásra a

bérlés. Ezt a bérbeadó kötötte ki, és ezt az irányt képviseli a projekt is, ennek érdekében dolgozunk.”

[21] A felperes (személy 12 neve) 2020. január 30-i sürgetésére, miszerint gondoskodjanak a birtokbaadáshoz szükséges dokumentáció soron kívüli előkészítéséről, a levél továbbításával egyidejűleg ugyanezen a napon utasította (tanú 4 neve)t, hogy a folyamatot (személy 12 neve) által jelzetteknek megfelelően vigye végig. (Tanú 4 neve) 2020. január 31-én jelezte a felperesnek, hogy felvette a kapcsolatot személyesen (személy 12 neve)-vel, tájékoztatta az ügy állásáról, és arról is tájékoztatta (személy 12 neve)-t, hogy ő maga fogja befejezni az átadás-átvétel folyamatát. A bérlemény átadás-átvétele 2020. február 05-én megtörtént, a jegyzőkönyvet az alperes részéről (tanú 4 neve) pénzügyi vezető írta alá.

Összeférhetlenségi nyilatkozat ismételt megküldése

[22] Az alperes jogelődje, az (alperesi jogelőd neve) főigazgatója 2019. június 07-én összeférhetlenségi nyilatkozat megküldésére hívta fel a projekt valamennyi foglalkoztatottját, az összeférhetlenségi nyilatkozatokat a szervezeti egységhez rendelt Humánpolitikai Osztályon dolgozó humánpolitikai referens részére kellett megküldeni 2019. június 11-ig. A felperes a felhívás mellékleteként megküldött nyilatkozatot 2019. június 12-én kitöltötte, azt elektronikusan e-mailben megküldte az (alperesi jogelőd neve) Humánpolitikai Osztályára (személy 13 neve) részére 2019. június 13-án. Az alperesnek tudomására jutott, hogy a felperes az (alperesi jogelőd neve) által megvalósítandó EFOP-3.8.2. kiemelt projektben díjazás ellenében oktat, azonban a felperes személyi anyagát áttekintve összeférhetlenségi nyilatkozatot nem leltek fel. Erre figyelemmel a nyilatkozat ismételt megküldésére hívták fel a felperest.

[23] A felperes 2020. január 17. napján az együttalkalmazási tilalomra és összeférhetlenségre vonatkozó nyilatkozattal összefüggésben arról tájékoztatta e-mailben a főosztályvezetőt, hogy az EFOP-3.8.2. kiemelt projektben végzettségeinek megfelelő tárgykörben végzett oktatói feladatai nem érintették a beosztás szerinti munkaidejét. Az e-mailben a felperes az alábbiakat közölte: „Tájékoztatom, hogy a Kormány 88/2019. (IV.23.) Korm. rendeletének 15. §-a szerinti tájékoztatási kötelezettségemnek, az együttalkalmazás tilalmára és az összeférhetlenségre vonatkozóan – 2019. június 11. napján nyilatkozatommal eleget tettem, melyet az (alperesi jogelőd neve) (alperesi jogelőd neve)-IKT-2103/2019. iktatószám alatt (ügyintéző: (személy 14 neve)) engedélyezéssel meg kellett küldenie a Humánpolitikai Osztályra a jogszabályi előírásoknak megfelelően. Az adatlapnak mindenki esetében rendelkezésre kell állnia, mert akkor is szükséges kitölteni és az iratkezelés szabályai szerint kezelni, ha az adott illetővel kapcsolatban összeférhetlenség nem áll fenn.”

[24] 2020. január 22-én (személy 6 neve) főosztályvezető megkereste (személy 15 neve) humánpolitikai osztályvezetőt a jogelőd (alperesi jogelőd neve)-nél abból a célból, hogy az összeférhetlenséggel kapcsolatos felperesi nyilatkozatot bekérje. A megkeresett (személy 15 neve) osztályvezető még aznap e-mailben válaszolt az alperesnek, hogy nincs összeférhetlenséggel kapcsolatos iktatott nyilatkozata felperesnek a jogelőd szervnél.

[25] (Személy 1 neve) 2020. január 23-án az (alperesi jogelőd neve)től kapott fenti tájékoztatás tartalmáról tájékoztatta a felperest, egyidejűleg kérte, hogy 2020. január 28-án

munkaidő végéig küldje meg szkennelve a nála lévő nyilatkozatot, vagy pedig másolatban papír alapon juttassa el. A felhívásra a felperes 2020. január 28-án megismételte korábbi tájékoztatását, nevezetesen, hogy nyilatkozatát az együttalkalmazási tilalommal és összeférhetlenséggel kapcsolatban az (alperesi jogelőd neve)-IKT-2103/2019. számon 2019. június 07-én kelt levél mellékleteként megküldött „Adatlap a Kit. összeférhetlenségi szabályainak vizsgálatához” című nyomtatvány kitöltésével, és az (alperesi jogelőd neve) Humánpolitikai referensének történő eredeti példányban történő megküldésével megtette, kötelezettségét teljesítette. Utalt arra, hogy amennyiben ennek nem tett volna eleget a munkáltató azonnali intézkedést kezdeményezett volna, tekintettel az őt terhelő további tájékoztatási kötelezettségre, és utalt a dokumentumok nyilvántartásával kapcsolatban az (alperesi jogelőd neve)-nél tapasztalható hiányosságokra. Közölte azt is, hogy az eredeti irat pótlására nincs lehetősége, hiszen azt az (alperesi jogelőd neve)-nek a hivatkozott kormányrendelet alapján tájékoztatásul tovább kellett küldenie. Az eredeti, záradékkal ellátott iratot továbbra is az (alperesi jogelőd neve)-nek kell átadnia. Az alperes a felperes összeférhetlenségi nyilatkozatát az (alperesi jogelőd neve)-hez intézett többszöri megkeresést követően sem lelte fel.

Komplex záróvizsgák

[26] A projekt keretében felnőttképzési és vizsgaszervezési jogosultsága az alperesnek volt, az irányadó eljárási rend szerint a komplex záróvizsgák jegyzőit és az intézményt képviselő vizsgabizottság tagját a szakmai vezető javaslatára a Program-végrehajtási, Képzési és Módszertani Főosztály Felzárkózási Képzések Osztály osztályvezetője – a javaslat szakmai ellenőrzését követően – jelöli ki, és a főigazgató köt szerződést az érintettekkel. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy a projekt javaslatot tehetett képzési intézményt képviselő vizsgabizottsági tagra, de a főigazgató, mint az (alperes rövid neve) képviselője, vagy az általa meghatalmazott személy azt jogosult volt módosítani.

[27] A javaslattétel során a felperes a szakmai vezetővel történt egyeztetés során megjelölte a projekt részéről a vizsgabizottság tagjának javasolt személyt, ennek figyelembevételével tette meg a szakmai vezető a vizsgabizottsági tagra vonatkozó javaslatát, ideértve a vizsgáztatás helyszínét is. A javaslat módosítására nem került sor, a felmondás közlésének időpontjában is zajló komplex záróvizsgák során a munkáltatót a vizsgán képviselő foglalkoztatottak közül többeknek a munkavégzési helyüktől távoli vizsgahelyszíneken kellett megjelenniük.

Mentességi kérelem

[28] (Tanú 5 neve) főigazgató 2020. február 05-én egyedi mentességi kérelmet intézett az IH-hoz, és kérte az IH felmentését három árajánlat bekérése alól annak érdekében, hogy közvetlenül a területileg illetékes kórházakkal legyen lehetőség a szakmai gyakorlatok megvalósítására vonatkozó együttműködési megállapodások megkötésére, hozzájárulva ezzel a projekt céljainak sikeres és maradéktalan megvalósításához. A kérelem indoklásában kifejtette, hogy az EFOP-1.1.2.-16-2016-00001 azonosító számú „Nő az esély – képzés és foglalkoztatás” című projekt több foglalkoztatási szintén 1560 órás szociális gondozó és ápoló képzéseket folytat le, melyből 120 óra szociális gondozás gyakorlat szükséges. A szakmai gyakorlat teljesítéséhez szükséges a célcsoport tagoknak szeptikus sebészet,

gasztroenterológia, hepatológia gyakorlaton részt venni, amit kizárólag az állami kórházakban tudnak teljesíteni. Ezen kórházak egy fenntartó működési körébe tartoznak, ebből adódóan nem lehetséges három, egymástól független árajánlat kérése a szakmai gyakorlat lebonyolítására, következésképpen az árajánlatok előírt számú teljesítése nem lehetséges a projekt részéről.

[29] A felperes a gyakorlati képzéssel összefüggésben a mentességi kérelemben kifejtett okok miatt az alperesnél korábban eltűrt gyakorlatnak megfelelően nem intézkedett a gyakorlati képzéssel összefüggő együttműködési megállapodások kapcsán három árajánlat bekérése érdekében.

[30] Az alperes a felperes munkaviszonyát 2020. március 4-én közölt azonnali hatályú felmondással megszüntette. Az intézkedését az alábbiakkal indokolta:

1. „Munkavállaló a kiadott feladatokra rendszeresen határidőn túl küldte meg az anyagokat, dokumentumokat, ezek közül egyik eset, amikor valamelyik projektnek 2020. január 28-i határidővel javaslatot kellett tenni a projekt hosszabbítására, illetve az eddig felmerült igények és módosulások átvezetésére. A javaslatot az EFOP 1.12. projekt kapcsán Munkavállaló a többszöri felszólítás ellenére egyáltalán nem küldte meg.

2. A projektben foglalkoztatottak munkaköri leírásáról Munkavállaló a mai napig nem gondoskodott, holott ez az (alperes neve) SZMSZ-e alapján az ő feladata lett volna.

3. Tavaly év végén kettő, a projektben foglalkoztatott kolléga határozott idejű jogviszonya meghosszabbításáról döntött a munkáltatói jogkör gyakorlója. Az erről szóló munkaszerződés módosítás postázását Munkavállaló megtiltotta a kollégáinak, annak az érintettek részére történő megküldése iránt a Program-végrehajtási Képzési és Módszertani Főosztály vezetőjének kellett intézkedni.

4. A Program-végrehajtási Képzési és Módszertani Főosztály vezetője 2019 októberében, de legutóbb 2020. január elején jelezte, hogy szükség lenne a projektben az adminisztratív elmaradások miatt további kollégák felvételére, illetve ennek lehetősége megteremtésére, amit a Munkavállaló határozottan elutasított. Ennek a következménye, hogy számos esetben a munkaszerződések utólag kerülnek felterjesztésre a projekt dokumentációja nem naprakész.

5. A projektben foglalkoztatottak közül többen olyan munkabérrel kerültek felvételre, amit a projekt hatályos költségvetéséből nem lehetne elszámlolni. Munkavállaló ezen eljárása szabálytalansági eljárást vonhat maga után. Az érintett foglalkoztatottakkal a bértárgyalásokat a Munkavállaló folytatta le.

6. A projekt által bérlésre került egy Nissan X-Trail típusú gépjármű, amelynek bérleti szerződését tavaly év végén a Munkáltató döntése alapján fel kellett mondani a projektnek, amit azonban a Munkavállaló nem hajtott végre, a szerződés felmondása iránt a Jogi és Igazgatási Főosztály intézkedett 2020 januárjában.

7. A projekt által bérelt (város neve), (utca neve)-i ingatlan visszaadását a munkavállaló határidőben nem szervezte meg, itt is a Jogi és Igazgatási Főosztálynak kellett beavatkoznia.

8. A Munkáltató tudomására jutott, hogy a Munkavállaló az (alperesi jogelőd neve) által megvalósítandó EFOP 3.8.2. kiemelt projektben díjazás ellenben oktat. A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 278. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a munkavállalókat is bejelentési, illetve engedélyeztetési kötelezettség terheli a más kereső foglalkozáshoz kapcsolódóan. Nevezett személyi anyagát áttekintve megállapításra került, hogy az nem tartalmaz összeférhetlenségi nyilatkozatot. Erre tekintettel Munkavállaló felszólításra került, hogy amennyiben nála ez a nyilatkozat rendelkezésre áll, akkor azt mutassa be. Munkavállaló a nyilatkozatot nem küldte meg arra hivatkozással, hogy azt a jogelőd munkáltatónál az (alperesi jogelőd neve)től kérje be a Munkáltató. A jogelőd munkáltató hivatalosan megkeresésre került, ahonnan az a válasz érkezett, hogy nincs ilyen dokumentum iktatva. Ezt követően Munkavállaló ismételt felszólításra került az aláírt nyilatkozat bemutatására, aminek nem tett eleget, csak egy választ küldött, hogy az oktatás nem a munkaidejében zajlik.

9. A projekt keretében jelenleg zajlanak a komplex záróvizsgák, amelyekre a Munkáltató részéről két szerepkörre történik jelölés: a jegyzőre és az intézményt képviselő vizsgabizottsági tagra. A projektben ezen személyek kijelölését a Munkavállaló végezte a projekt szakmai vezetője által jelzettek alapján. A Munkáltatót a vizsgán képviselő foglalkoztatottak közül többeknek a munkavégzési helyüktől távoli vizsgahelyszíneken kell, illetve kellett megjeleníteniük, ami felesleges kiadások generál a projektből.

10. A képzés gyakorlati helyszínei (kórház) által felszámított díjak piaci árakkal történő alátámasztását Munkavállaló nem tette meg és erre utólag sem hívta fel a figyelmet. Ezt saját hatáskörben a Program-végrehajtási Koordinációs és Módszertani Főosztály vezetőjének kellett bekérnie a projekt szakmai vezetőjétől, hogy a mentességi kérelem legalább utóbb benyújtásra kerülhessen.

Fentiek alapján a Munkavállaló a munkaköri leírásban meghatározott feladatait több alkalommal határidőre nem, vagy egyáltalán nem teljesítette. Előzőeken túl munkavállaló az (alperes neve) Szervezeti és Működési Szabályzata szerint a projekt menedzsment megillető jogköreit sem gyakorolta maradéktalanul. Fentiekről a munkáltatói jogkör gyakorlója 2020. február 27-én szerzett tudomást.

Az Mt. 52. § (1) bekezdés c) pontja alapján a munkavállaló köteles a munkáját személyesen, az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások, utasítások és szokások szerint végezni. A Munkavállaló fentiekben idézett kötelezettségzegése miatt a Munkáltató a rendelkező részben foglaltak szerint a munkaviszony azonnali hatályú felmondása iránt intézkedett.”

A kereset és az ellenkérelem

[31] A felperes keresetében kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest 7 234 270 forint elmaradt jövedelem címén igényelt kártérítés, 204 086 forint rendszeres juttatás

pénzbeli értéke, valamint 529 750 forint végkielégítés, továbbá perköltség megfizetésére, amelynek mértékét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján kérte megállapítani, azzal, hogy jogi képviselője ÁFA fizetésére nem köteles.

[32] Keresete indokául előadta, hogy az alperes munkaviszonyát jogellenesen szüntette meg, az azonnali hatályú felmondás indokolása nem valós, mert a feladatait határidőre teljesítette. Utalt arra, hogy az alperes rendszeresen adott olyan utasítást neki, amely jogszabályba, szabályzatba vagy utasításba ütközött.

[33] Vitatta a tudomásszerzés időpontját és hivatkozott arra, hogy az alperes az azonnali hatályú felmondás jogát elkésetten gyakorolta.

[34] Hivatkozott arra is, hogy az alperes intézkedése joggal visszaélést valósított meg, az a felperes jogos érdekeinek csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségeinek korlátozására, zaklatásra, vélemény-nyilvánításának elfojtására irányul, amelyek a roma származású célcsoportokkal való együttműködést próbálták befolyásolni. Állítása szerint a felmondás valódi indoka, hogy a felperes az alperesnél nem kívánatos személlyé vált. Ennek alapját az a konfliktus képezte, amely amiatt jött létre, hogy az oktatói kifizetések kapcsán keletkezett elmaradásokkal összefüggésben az alperes főigazgatója a felperesnek olyan szerződések aláírására adott utasítást, amelyre vonatkozóan aláírási jogosultsággal nem rendelkezett, a felperes ezt az utasítást megtagadta.

[35] A felperes diszkriminációra is hivatkozott, e körben hátrányként a jogviszony megszüntetését, védett tulajdonságként „nem cigány származását”, mint az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben (a továbbiakban: Ebktv.) 8. § t) pontjában nevesített „egyéb helyzetet”, míg összehasonlítható helyzetben lévő csoportként a projekt vezetőségén belül a cigány első generációs személyeket jelölte meg, nevesítve a szakmai és pénzügyi vezetőt.

[36] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

[37] Hivatkozása szerint a felperes munkaviszonyát jogszerűen mondta fel tekintettel arra, hogy a felperes a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegte. Érvelése szerint az együttműködési kötelezettség megszegése, illetve a munkáltató munkavégzéssel kapcsolatos utasításainak megtagadása okszerű indoka a munkaviszony azonnali hatállyal történő felmondásának.

[38] Kifejtette, hogy az azonnali hatályú felmondás jogát a tudomásszerzéstől számított 15 napon belül gyakorolta.

[39] Az alperes állította, hogy a jóhiszemű és tisztességes eljárás általános követelménye alapján gyakorolta a munkáltatói jogait, nem valósított meg joggal való visszaélést, sem pedig diszkriminációt a felperessel szemben.

A megelőző eljárásban született határozatok

[40] A Szegedi Törvényszék 2022. július 01-jén kelt 4.M.70.135/2020/64. számú ítéletével kötelezte az alperest 7 234 270 forint elmaradt jövedelem-alapú kártérítés, 199 548 forint cafetéria juttatás pénzbeli ellenértéke, valamint 529 750 forint végkielégítés és ezen összegek után 2020. március 05-től a kifizetésig számított késedelmi kamat és 530 000 forint perköltség megfizetésére. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a le nem rótt 478 086 forint eljárási illeték és a 14 555 forint állam által előlegezett költség az állam terhén marad.

[41] Az alperes fellebbezése alapján eljáró Szegedi Ítéltábla 2023. március 23-án kelt Mf.I.40.036/2022/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 300 000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 637 085 forint másodfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

[42] A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Mvf.VIII.10.074/2023/4. számú végzésével a Szegedi Ítéltábla Mf.I.40.036/2022/10. számú ítéletét a Szegedi Törvényszék 4.M.70.135/2020/64. számú ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[43] A felperes felülvizsgálati eljárási költségét 350 000 forintban, az alperes felülvizsgálati eljárási költségét 150 000 forintban, a felülvizsgálati eljárás illetékét 796 800 forintban állapította meg, amelynek viseléséről az új határozatot hozó bíróság dönt.

[44] A Kúria döntésében rámutatott, hogy a következetes bírói gyakorlat alapján – ahogyan azt a másodfokú bíróság helytállóan megállapította – több felmondási indok esetében egyetlen indok bizonyítottsága is megalapozhatja az intézkedés jogszerűségét, ha abból megállapítható, hogy a munkaviszony a továbbiakban nem tartható fenn, és ezért a munkavállaló munkájára a továbbiakban nincs szükség (BH2003.2011.II.).

[45] A felmondásban foglalt indokok közül 1., 2., 3. a 8. valamint a 10. indok vonatkozásában úgy foglaltak állást, hogy azok valós és okszerű indokát képezték a munkaviszony megszüntetésének.

[46] Ugyanakkor kifejtette, hogy az eljáró bíróságok téves jogi álláspontjukra figyelemmel nem vizsgálták a felperes keresetének további jogalapi hivatkozásait, így nem folytattak le bizonyítást és nem foglaltak állást az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, illetőleg az alperes joggal való visszaélése tekintetében, ezért a Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasította.

[47] A megismételt eljárásra előírta, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértésével kapcsolatos munkaügyi perek egyes kérdéseiről szóló 4/2017.(XI. 28.) KMK

vélemény 4. pontjára figyelemmel elsődlegesen azt lehet vizsgálni, hogy a hátrányokozás összefüggésben áll-e valamely, az Ebktv.-ben felsorolt védett tulajdonsággal.

[48] A joggal való visszaélés a védett tulajdonság valószínűsítése és az alperes sikeres kimentése esetén, illetve védett tulajdonság hiányában vizsgálható a Pp. 265. § (1) bekezdésében előírt bizonyítási érdek szabályai szerint.

A kereset és az ellenkérelem a megismételt eljárásban

[49] A felperes a megismételt eljárásban keresetét és annak jogi indokait változatlan tartalommal fenntartotta.

[50] Az alperes az alapeljárásban megtett nyilatkozatait fenntartva, továbbra is a felperes keresetének elutasítását kérte

Az elsőfokú bíróság döntése és jogi indokai

[51] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 1 348 405 forint perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 478 086 forint eljárási illeték, 637 085 forint másodfokú eljárási illeték, 496 800 forint felülvizsgálati eljárási illeték és 33 566 forint állam által előlegezett költség az állam terhén marad.

[52] Ítélete indokolásában a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 424. § (4) bekezdésére hivatkozással rögzítette, hogy a Kúria kötelező utasításának korlátai között kellett a megismételt eljárást lefolytatnia. Hivatkozott a Kúria Mfv.VIII.10.074/2023/4. számú végzésére, amelyben megállapította, hogy a bizalmi munkakört betöltő felperes munkáltatói utasításokkal tudatosan szembehelyezkedő magatartása, együttműködési kötelezettségének szándékos megszegése összességében jogszerűen megalapozta legsúlyosabb munkáltatói intézkedést.

[53] Erre tekintettel – a Kúria iránymutatásának megfelelően – a megismételt eljárásban a felperes egyenlő bánásmód követelményének megsértésére vonatkozó jogalapi hivatkozását, azaz elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes munkaviszonyának megszüntetése összefüggésben áll-e valamely Ebktv.-ben felsorolt védett tulajdonsággal.

[54] A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 12. § (1) és (2) bekezdései, valamint az Ebktv. 7. § (1) bekezdés, (8)-(10) bekezdései, 22. § (1) bekezdés alapján rögzítette, hogy a felperesnek az Ebktv. 19. § (1) bekezdése alapján a hátrányt (munkaviszony megszüntetése) és a védett tulajdonságát kellett valószínűsítenie.

[55] Álláspontja szerint az „nem cigány” származás nem feleltethető meg az Ebktv. 8. § t) pontjában megjelölt „egyéb helyzet”-nek. Utalt az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testületének 288/2/2010. (IV. 9.) TT. sz. állásfoglalására miszerint az egyéb helyzet

tekintetében főszabályként olyan tulajdonságokra lehet a védelmet kiterjeszteni, amelyek az emberi személyiség lényegi vonásai. Erre tekintettel az egyéb helyzetnek minősülő tulajdonságok, sajátosságok, élethelyzetek körét szűken kell értelmezni, mert a tágabb értelmezés a kedvezőbb bizonyítási szabályok indokolatlan kiterjesztéséhez vezetne.

[56] Alkotmánybírósági határozatokra alapítottnan rögzítette, hogy az egyéb helyzet két fő ismérve egyrészt az, hogy tartozzon az egyén személyisége lényegi vonásához, másrészt az egyént egy sérülékeny társadalmi csoporthoz kapcsolja.

[57] Megállapította, hogy nem minősül „egyéb helyzet”-nek a felperes „nem cigány” származása és ehhez kapcsolódóan az sem, hogy több generációs értelmiségi családból származik, több diplomával rendelkezik, független nő és jó anyagi körülmények között él. E tulajdonságok ugyan alkalmasak lehetnek csoportképzésre, azonban semmiképpen nem tekinthető a felperes személyisége lényegi vonását adó olyan jellemzőnek, amely társadalmi előítéletről táplálkozik és amely egy sérülékeny csoporthoz kapcsolja.

[58] Miután a felperes „nem cigány” származását nem tekintette az Ebktv. 8. § t) pontjába sorolható védett tulajdonságnak, ezért arra az álláspontra helyezkedett, hogy az egyenlő bánásmód megsértésének megállapításához szükséges az Ebktv. 19. § (1) bekezdés b) pontjában részletezett körülmények nem teljesültek. Védett tulajdonság hiányában pedig fel sem merül, hogy azzal okozati összefüggésben a felperest hátrány érte. Emiatt szükségtelennek ítélte a felperessel összehasonlítható helyzetben lévő munkavállalók csoportjának és a csoport képzés feltételeinek további vizsgálatát.

[59] Ezt követően vizsgálta a joggal való visszaélést, kitérve a Kúria a joggal való visszaélés tilalmának megsértésével kapcsolatos munkaügyi perekben felmerült egyes kérdésekről szóló 5/2017. (XI. 28.) KMK véleményében foglaltakra. Rögzítette, hogy védett tulajdonság hiányában a bíróság joggal való visszaélésre történő hivatkozásként értékelte és vizsgálta a felperes azon hivatkozását, amely szerint a konfliktus fő oka „nem cigány” származása, így a munkaviszony megszüntetésének hátterében az alperes főigazgatójának a felperes irányába nem roma származása miatt táplált ellenszenve állt. Ennek körében a felperes bizonyítási érdekét képezte, hogy a főigazgató és közte a megromlott viszony, a főigazgató ellenszenve és ártási szándéka eredményezte a jogviszony megszüntetését.

[60] Ennek körében kihallgatta (tanú 1 neve), (tanú 2 neve), (tanú 3 neve), (tanú 4 neve), (tanú 5 neve) tanúkat, valamint értékelte (tanú 6 neve) által készített hangfelvételt.

[61] Rámutatott, hogy a tilalom megsértésének alapjául szolgáló tények és körülmények bizonyítása a felperes bizonyítási érdeke volt, azonban nem elegendő a konfliktus tényének bizonyítása, azt is a felperesnek kellett bizonyítania, hogy ez közrehatott a munkaviszony megszüntetésében, és a munkaviszony azonnali hatályú megszüntetésének oka a főigazgatói utasítás megtagadásából származó megtorlás, bosszú volt.

[62] Az egyes tanúvallomásokot önmagukban és összességében is értékelve arra a megállapításra jutott, hogy azok a felperes állításának alátámasztására nem voltak alkalmasak, nem lehetett arra következtetni, hogy az oktatói kifizetések kapcsán olyan konfliktus alakult

ki a felperes és a főigazgató között, amely a közöttük lévő viszony elmérgesedését és a felperes munkaviszonyának megszüntetését eredményezte. Nem igazolták továbbá a felperes által hivatkozott, irányába táplált ellenszenvet sem.

[63] Ugyanakkor az eljárás során bizonyítást nyertek a felperes azonnali hatályú felmondást megalapozó minősített kötelezettségszegései, így a bizonyított lényeges, vétkes és jelentős mértékű kötelezettségszegés fennállása esetén nem találta megállapíthatónak a joggal való visszaélést.

[64] A pervesztes felperest a pernyertesség-pervesztesség aránya, a másodfokú, valamint a Kúriai határozat alapján marasztalta az alperest.

A fellebbezés és az ellenkérelem

[65] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása; másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása és az alperes kereseti kérelem szerinti marasztalása, továbbá az alperes első- és másodfokú perköltségben történő marasztalása érdekében, azzal, hogy jogi képviselője ÁFA fizetésére nem köteles.

[66] Az eljárási szabálysértés körében hivatkozott arra, hogy a Kúria hatályon kívül helyező végzése önmagában jogszabálysértő, így az elsőfokú bíróság eljárása és ítélete sem lehet jogszerű, mivel a jogerős ítélet a felmondás jogellenességét tételes jogszabályba ütközés miatt megállapította, ugyanakkor a Kúria végzésében ezt megváltoztatta anélkül, hogy részítéletet, közbenső ítéletet, vagy kiegészítő ítéletet hozott volna és az első- és másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte. Ezzel egyértelműen az első- és másodfokú bíróság mérlegelési jogkörét bírálta felül.

[67] Álláspontja szerint amennyiben kereseti kérelme három jogalapra hivatkozást tartalmaz és a Kúria mindhárom kérdésben hatályon kívül helyezi az ítéletet, akkor a Pp. 424. § (4) bekezdése alapján mindhárom tekintetében egyértelmű utasítást kellett volna adjon az elsőfokú bíróságnak az eljárás további menetére vonatkozólag. Ennek hiánya sérti az eljárás tisztességét és a jogbiztonságot. Az, hogy a Kúria nem indokolta meg, hogy miért nem adott utasítást az első jogalapra vonatkozóan, csak a második és a harmadik jogalapra, az indokolási kötelezettség megsértését jelentette és nem merítette ki a kereseti kérelmet. Az elsőfokú bíróság ítéletében figyelmen kívül hagyta, hogy a Kúria végzése meghozatala során a tisztességes bírói eljáráshoz való alapjogot sértette meg azzal, hogy úgy változtatta meg az ítéletet, hogy rész- és közbenső ítéletet nem hozott.

[68] Azzal pedig, hogy a Kúria döntésére hivatkozással az elsőfokú bíróság az azonnali hatályú felmondás jogellenességét tételes jogszabályba ütközés miatt már nem vizsgálta anélkül, hogy ez ügyben rész- vagy közbenső ítéletet hozott volna, sérült a felperes jogorvoslathoz való joga. Álláspontja szerint a Kúria megsértette a tényállás felülmérlegelésének tilalmát a másodfokú bíróság ténymegállapítása tekintetében, mivel a Kúria kizárólag jogkérdéseket vizsgálhat. Hatályon kívül helyezésnek csak jogszabálysértő

vagy jogkérdésben eltérő álláspont esetében lenne helye. A tényállás megállapítása és a bizonyítékok mérlegelése nem tartozik a felülvizsgálati eljárás keretébe. Nem mérlegelheti újra a bizonyítékokat, nem állapíthat meg eltérő tényállást, kizárólag a jogkérdéseket vizsgálhatja. E körben eseti döntésekre is hivatkozott.

[69] Tekintettel arra, hogy a Kúria az első- és másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, azonban az elsőfokú bíróság a tételes jogszabályba ütközés (világosság, valóságosság, okszerűség) jogalap tekintetében nem állapított meg ítélti tényállást, nem hozott ítéleti döntést és indokolást, amivel elzárta a jogorvoslat lehetőségétől, önmagában indokoltta teszi az ítélet hatályon kívül helyezését figyelemmel arra, hogy ezzel sérül az Alaptörvény XXVIII. Cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog.

[70] Az elsőfokú bíróság nem döntött maradéktalanul valamennyi felperes által előterjesztett jogalap vonatkozásában, ez pedig sérti a Pp. 346. § (2) és (3) bekezdés, továbbá a Pp. 2. § (1) bekezdés rendelkezéseit.

[71] Kitért továbbá arra is, hogy álláspontja szerint sérti a tisztességes eljáráshoz való alapjogot az is, hogy az alperes a Kúria előtti felülvizsgálati eljárás során jogi képviselő nélkül járt el, amelynek kapcsán előadta, hogy dr. Barkóczi Mária kamarai jogtanácsos 2022. január 26. és 2023. április 30. között volt kamarai jogtanácsos, majd 2024. január 1-től lett újra az alperes foglalkoztatottja és 2024. január 24-től kamarai jogtanácsos. Ebből kifolyólag, amikor az elsőfokú bíróság 2023. május 10-én felterjesztette a felülvizsgálati kérelmet, nem rendelkezett képviselői jogosultsággal. Tekintettel arra, hogy az eljárásban kötelező jogi képviselő, a Kúriának a Pp. 74. § szerint kellett volna eljárnia. Az ennek megsértésével meghozott határozat pedig sérti az Alaptörvényt és az eljárásjogi szabályokat is. Az elsőfokú bíróságnak lehetősége lett volna az Alkotmánybírósághoz fordulni, ezt azonban elmulasztotta.

[72] Hivatkozott továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének az alperes ellenkérelmére vonatkozó [22] és [23] bekezdése iratellenes, az nem az alperesi hivatkozásokat tartalmazza.

[73] Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése körében az „egyéb helyzet” fogalma kapcsán hivatkozott arra, hogy annak fogalma bővebb értelmezést igényel, a bíróságnak konkrétan kellett volna vizsgálnia, hogy a felperest a „nem cigány” származása miatt érte-e hátrányos megkülönböztetés, ekörben utalva a 3206/2014. (VII. 21.) és a 42/2012. (XII. 20.) AB határozatokra.

[74] Tévesen szűkítette le az elsőfokú bíróság az „egyéb helyzet” értelmezését a társadalmi előítéletből táplálkozó esetekre, szemben azzal, hogy a joggyakorlat szerint lényeges kérdés, hogy az adott személyt valamilyen megkülönböztetés érte egy másik csoporttal szemben. Az Ebktv. 8. § t) pontja szerint a diszkrimináció fogalmába tartozik minden olyan különbségtétel, amelynek nincs jogszerű indoka és amely egy védett tulajdonság alapján hátrányt okozott.

[75] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási terhet tévesen állapította meg, mivel a törvény alapján neki a „nem cigány” származást, mint védett tulajdonságot csak

valószínűsítene kell, a bizonyítási teher az alperesen van, amelynek alátámasztására hivatkozott a Kúria Mfv.II.10.118/2018/4. számú eseti határozatára.

[76] Kifejtette, hogy az Ebktv. 22. § (1) bekezdés a) pontja alapján a megkülönböztetés csak akkor jogszerű, ha a munka, vagy munkakörülmények természete alapján indokolt; tényleges és meghatározó szakmai feltételen alapul és jogszerű célt követ és az alkalmazott megkülönböztetés arányos. Ezeket a bíróság nem vizsgálta, így a munkáltató azokat nem igazolta.

[77] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által hivatkozott Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület állásfoglalása nincs összhangban az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlatával. Az EJEB Thlimmenos contra Görögország ügyben (34369/97) a bíróság megállapította, hogy a diszkrimináció nemcsak akkor valósulhat meg, ha egy csoportot hátrány ér, hanem akkor is, ha az egyént egy egyedi tulajdonsága miatt éri hátrány.

[78] Az Alkotmánybíróság döntésére hivatkozással kifejtette, hogy ha egy személyt egy tulajdonsága miatt ér hátrány és az összehasonlítható más védett tulajdonságokkal, akkor az Ebktv. 8. § t) pontja alapján védett tulajdonságnak kell tekinteni. A bíróság hibásan hagyta figyelmen kívül ezt az elvet, amikor azt állította, hogy az „egyéb helyzet” csak bizonyos társadalmi csoportok számára áll fenn. Ha a felperes a „nem cigány” származása miatt szenvedett hátrányt, akkor az összehasonlítható más, védett kategóriákkal, így az „egyéb helyzet” fennállását a bíróság nem zárhatja ki kizárólag a sérülékeny csoporthoz tartozás hiánya miatt. Ezek alátámasztására hivatkozott az EJEB D.H. és mások kontra Csehország ügyében (57325/00), valamint a Kúria Mfv.II.10.047/2017/4. számú ítéletére.

[79] Az elsőfokú bíróság ítélete e körben megalapozatlan, mert mellőzte a Kúria Mfv.II.10.176/2018. számú releváns döntését, figyelmen kívül hagyta az egyenlő bánásmód követelményét, elmulasztotta vizsgálni a közvetett hátrányos megkülönböztetést és szűkítette a védett tulajdonságok értelmezését. Egy teljesen cigány munkaközegben egy nem cigány származás is védett tulajdonságnak minősülhet, ha bizonyítható a felperest emiatt érte hátrány. A társadalmi hátrány nem feltétele a diszkriminációnak, az Ebktv. 8. §-a szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül, ha valakit való vagy vélt származása miatt ér hátrány. Az Mfv.10.176/2018/7. számú Kúriai döntés kimondta, hogy az egyenlő bánásmód elve megköveteli, hogy minden védett tulajdonságra vonatkozóan egyformán alkalmazzák a diszkriminációs szabályokat.

[80] Nem csak valószínűsítette, hanem bizonyította is, hogy az alperesnél a „nem cigány” származásúakat rendszerszinten és bizonyítottan hátrányos megkülönböztetés éri, lehetőség szerint kizárólag romákat alkalmaznak, és a nem romákat elutasítják. A tanúvallomások konkrét példákkal igazolják, hogy a felperes és más nem roma munkavállalók hátrányos megkülönböztetésben részesültek, a felperes eltávolításának indoka nem munkavégzésével, hanem személyes és etikai alapú megkülönböztetéssel álltak összefüggésben.

[81] Összegezve az elsőfokú bíróság döntése azért jogszabálysértő, mert a felperes valószínűsította a hátrányt és a védett tulajdonságát; a bíróság nem vizsgálta érdemben, hogy

a felperest miért érte hátrány; ennek ellenére nem írta elő az alperes számára a bizonyítási kötelezettséget, ezzel jogsértően megfordította a bizonyítási terhet; jogellenesen úgy tekintette, mintha a felperesnek kellett volna bizonyítania a diszkriminációt, holott az alperesnek kellett volna igazolnia, hogy nem történt jogsértés.

[82] A joggal való visszaélés körében hivatkozott arra, hogy az ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok, de különösen (tanú 6 neve) vallomása alátámasztották, hogy (tanú 5 neve) vezető utasítása kifejezetten a felperes eltávolítását célozták, hiszen a felperes munkavégzésével kapcsolatosan szakmai kifogás nem merült fel, a megszüntetés valódi oka bizonyítottan nem szakmai jellegű, célja a felperes ellehetetlenítése volt.

[83] (Tanú 1 neve) tanúvallomásából kiemelte, hogy kirekesztő szemlélet uralkodott az alperesnél, a felperest nem roma származása miatt hátrányos megkülönböztetés érte, a felperes eltávolítása előtt pletykálták az eltávolítását, továbbá, hogy a tanú szerint volt jelentősége a felvételnél, vagy a munkavégzés során és a munkaviszony megszüntetésénél annak, hogy valaki cigány vagy nem cigány származású.

[84] (Tanú 2 neve) előadásából hivatkozott arra, hogy a felperes eltávolításának előzetes terve szóbeszéd volt az alperesnél, (tanú 5 neve) főigazgató nehezítette a nem cigány származásúak arányát a szervezetben, a felperes vezetői döntései következetesen a szakmai szempontokat követték, és a projekt céljait tartották szem előtt, eltávolítását követően megváltozott a szervezeti kultúra, és a szakmai szempontok háttérbe szorultak. Egyértelműen megfigyelhető volt, a munkavállalók kiválasztása és megtartása etnikai alapon történt, és a magyar származású munkavállalók hátrányos megkülönböztetést szenvedtek el.

[85] (Tanú 3 neve) a felperes projektmenedzseri munkáját szakmailag kiválónak tartotta, és nem értette, miért szűnt meg a munkaviszonya. Az a szóbeszéd terjedt el, hogy „elbántak” vele az (alperes rövid neve)-nél, ami arra utal, hogy nem szakmai alapon történt a munkaviszony megszüntetése. Véleménye szerint nem szakmai okok vezettek a felperes munkaviszonyának megszüntetéséhez.

[86] Kifejtette, hogy a hangfelvétel és (tanú 6 neve) tanú vallomása egyértelműen alátámasztja, hogy (tanú 5 neve) már 2019 decemberében döntött a felperes „eltávolításáról”, ezt a vallomást (tanú 6 neve) mindvégig fenntartotta, a telefonbeszélgetés tényállításait elismerte. Sételmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete [67] pontjában összesen 6 mondatban foglalta össze (tanú 6 neve) és a hangfelvétel bizonyítékként való értékelését, és indokolás nélkül tette azt a tényállítást, hogy nem alapozták meg a felperes joggal való visszaélés körében tett állításait.

[87] Fenntartotta, hogy (tanú 5 neve) tanú, aki az alperes törvényes képviselője volt, intézkedése a per tárgya, a fennálló titoktartási kötelezettség miatt sem lett volna kihallgatható, egyébként a tanú nem minősül szavahihetőnek sem.

[88] Egyebekben előadta, hogy miután az elsőfokú bíróság az azonnali hatályú felmondást megalapozó minősített kötelezettségzegés tárgyában érdemi döntést nem hozott,

így súlyosan jogszabálysértően járt el, amikor erre hivatkozással már érdemben nem vizsgálta a joggal való visszaélést.

[89] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására, a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalására irányult, amelynek mértékét a pertárgyérték 2,5 %-ának megfelelő 199 000 forintban jelölt meg.

[90] Hivatkozott arra, hogy a Kúria hatályon kívül helyező végzése nem lehet a jelen felülbírálat tárgya, ugyanakkor annak indokolása szerint a felperes munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szegte meg, a mulasztása vétkes és jelentős mértékű volt. Ezek jogszerűen alapozták meg a legsúlyosabb alperesi munkáltatói intézkedést.

[91] Idézte a Kúria végzésének [50] és [56]-[58] bekezdését, utalt a Pp. 424. § (4) bekezdésére, amelyek alapján álláspontja szerint a megismételt eljárásban csak azt lehetett vizsgálni, hogy a hátrány okozás összefüggésben állt-e valamely az Ebktv.-ben felsorolt védett tulajdonsággal, míg a joggal való visszaélés a védett tulajdonság valószínűsítése és az alperes sikeres kimentése esetén, illetve a védett tulajdonság hiányában vizsgálható a Pp. 265. § (1) bekezdésében előírt bizonyítási érdek szabályai szerint. Mindezek alapján a Kúria végzésére tekintettel a megismételt eljárásban a felmondás jogszerűségét már nem lehetett vizsgálni.

[92] Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése kapcsán hivatkozott arra, hogy a felperes elmulasztotta megjelölni az Mt. 12. §-át, így az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a másodfokú eljárásban nem vizsgálható, hiszen az elsőfokú ítélet [39] bekezdés szerinti indokolását a felperes fellebbezésében egyáltalán nem támadta. Konkrét jogszabályhely hiányában a felperes fellebbezése hiányos, nem felel meg a Pp. 371. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt követelményeknek, így az érdemben nem vizsgálható. Felperes eljárásjogi szabálysértésre történő mindennemű hivatkozása már nem lehet releváns, az egyébként is alaptalan.

[93] Amennyiben az ítéletábla nem osztaná ezt az álláspontot érdemben kifejtette, hogy az első bíróság ítéletének helyes indokolása szerint (ítélet [46]-[50] bekezdései, [51]-[52] bekezdései) a felperes által hivatkozott „nem cigány” származás nem feleltethető meg az Ebktv. 8. § t) pontjában megjelölt „egyéb helyzet”-nek. Védett tulajdonság hiányában az Ebktv. 19. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott körülmények nem teljesültek, így helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy szükségtelen a felperes összehasonlítható helyzetben lévő munkavállalók csoportjának és a csoportképzés feltételeinek további vizsgálata.

[94] A joggal való visszaélés körében megismételte, hogy csak a tételes jog elvárásaival és céljával egyértelműen szemben álló joggyakorlás minősülhet joggal való visszaélésnek, amely az alperesi munkáltatónál nem történt meg. A felperes valótlanul állította és bizonyítani nem tudta az elsőfokú eljárásban, hogy a főigazgató és közte megromlott viszony a főigazgató ellenszenve és ártási szándéka eredményezte a munkaviszony megszüntetését.

[95] (Tanú 1 neve) tanúvallomásában a joggal való visszaélés megítélése szempontjából releváns tényekre vonatkozó nyilatkozatot egyáltalán nem tudott tenni. A tanúnak közvetlen tudomása a felperes és az alperesi főigazgató személyes, illetve munkakapcsolatáról, a munkaviszony megszüntetésének okáról és körülményeiről nem volt, valamennyi információja a felperestől származott.

[96] (Tanú 2 neve) tanú egy alkalommal hallotta a főigazgató azon kijelentését, amely szerint „túl sok itt a magyar”, amelyből az alperes rendeltetésellenes joggyakorlására következtetni nem lehetett. A személyes jellegű konfliktust, ellenszenvet nem támasztotta alá.

[97] (Tanú 3 neve) sem rendelkezett a felperes és a főigazgató között zajló vitáról, nézeteltérésről, személyes jellegű konfliktusról tudomással, mint ahogyan a főigazgató ellenszenvéről sem.

[98] (Tanú 4 neve) tanú vallomása szerint ellenérzést, ellenszenvet a főigazgató és a felperes között nem érzékelt, ilyet nem tapasztalt, nem tudott felidézni olyan esetet, amikor a főigazgató akár a felperes jelenlétében, akár egyébként megjegyzést tett volna bármelyik tulajdonságára, így anyagi helyzetére vagy származására.

[99] Az azonnali hatályú felmondás valós, világos és okszerű volt, a felperessel szembeni személyes sérelem megtorlására a vélemény-nyilvánításának letörésére, jogos érdekének csorbítására, zaklatására nem irányult. Mindezek alapján joggal való visszaélés a munkáltató részéről nem állapítható meg.

[100] A becsatolt hangfelvétel és (tanú 6 neve) tanú vallomása szintén nem alapozták meg a felperes joggal való visszaélés körében tett állításait. A tanú cáfolta, hogy a főigazgató a felpereshez címzett konkrét utasítást adott volna az oktatói kifizetésekkel kapcsolatos szerződések aláírására. Nem támasztotta alá a felperes és a főigazgató közötti konfliktus tényét, nem igazolt olyan tényt sem, amely a főigazgató ártó, megtorló szándékát támasztották volna alá. Semmilyen személyes jellegű tulajdonság miatt nem tett különbséget a főigazgató, ide értve akár valakinek az etnikai vagy nemzetiségi hovatartozását, de egyéb tulajdonságait illetően sem.

[101] Vitatta (tanú 5 neve) tanúvallomásával kapcsolatban kifejtett felperesi álláspontot, a tanú szavahihetőségéhez kétség nem fér.

[102] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen és jogszerűen állapította meg ítéletének [71] bekezdésében azt, hogy az oktatói kifizetések kapcsán nem alakult ki olyan konfliktus a felperes és a főigazgató között, amely a viszony elmérgesedését és a munkaviszony megszűnését eredményezte.

[103] A felperes terhére rótt minősített kötelezettségszegések az eljárásban megállapítást nyertek, amely szerint a bizonyított lényeges vétkes és jelentős mértékű kötelezettségszegés fennállása esetén nem állapítható meg joggal való visszaélés. Hivatkozott arra, hogy a diszkriminációval szembeni jogvédelem lényegét az egyéb helyzet esetében is az adja, hogy a védett tulajdonsággal rendelkező panaszos elsődlegesen nem saját magatartása,

hanem egy adott csoporthoz való tartozása miatt szenved hátrányt. Álláspontja alátámasztására számos eseti döntést hivatkozott.

[104] A jogi képviselő hiánya körében előadta, hogy dr. Barkóczi Mária jogi képviselőnek megszűnésétől a jogi képviselő pótlására azért nem volt szükség, mert nem volt perbeli cselekmény, perbeli nyilatkozat, amelyre szükség lett volna, így a Pp. 74. § (4) bekezdése szerint jogkövetkezményekre történő bírósági felhívás kibocsátására sem volt szükség. A felülvizsgálati kérelmet jogi képviselővel nyújtotta be, annak tárgyaláson kívüli elbíráláskor pedig már szintén rendelkezett jogi képviselővel. Észrevételezte továbbá, hogy az alperest valamennyi perköltségre irányuló marasztalási kérelme is hiányos.

Az ítéltábla döntése és jogi indokai

[105] A fellebbezés alaptalan.

[106] A Pp. 383. § (1) bekezdése értelmében az ügy érdemében történő döntéshez képest elsőbbséget élvez az ítélet hatályon kívül helyezése szükségességének vizsgálata, ezért az ítéltáblának is e körben kellett elsődlegesen vizsgálnia amellet, hogy a felperes maga is hatályon kívül helyezést kért elsődlegesen.

[107] A Pp. 370. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság fő szabály szerint felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre és ellenkérelemre, az abban foglaltak által megszabott korlátok között gyakorolja. Ez alól – a (2) bekezdésben foglaltak szerint – az egyik kivételt a kötelező hatályon kívül helyezés esetei jelentik.

[108] Ez alapján az ítéltáblának először a kötelező hatályon kívül helyezés Pp. 379. és 380. §-aiban foglalt feltételeinek fennállásáról kellett döntenie, a felek nyilatkozatainak tartalmától függetlenül is.

[109] A Pp. 379. § szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel – teljes egészében vagy abban a részében, amelyre a megszüntetés oka fennáll – hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti, ha a 240. § (1) bekezdése vagy a 241. § (1) bekezdése szerinti ok az elsőfokú vagy a másodfokú eljárásban fennáll. Ha az eljárás megszüntetésének alapjául szolgáló hiány pótolható vagy az eljárás jóváhagyásával orvosolható, a felet erre az eljárás megszüntetése előtt – megfelelő határidő tűzésével – fel kell hívni.

[110] Az ítéltábla nem észlelt megszüntetési okot, ezért nem alkalmazta az előbbi jogszabályi rendelkezést.

[111] A továbbiakban az ítéltábla – a felperes tételes jogszabályba ütközés jogalap körében előadott döntési és indokolásbeli hiányosságra történő hivatkozására fókuszálva – a Pp. 380. § a)-c) pontjai alkalmazásának lehetőségét vizsgálta, amely szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, ha az elsőfokú bíróság nem volt szabályszerűen megalkotva; az ítélet meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben törvény

értelmében kizáró ok áll fenn, vagy az ítélet olyan orvosolhatatlan formai hiányosságban szenved, amely miatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan.

[112] Az a) és b) pontban foglalt feltételek fennálltára nem merült fel adat, illetve a c) pontban írt érdemi felülbírálatra alkalmatlanságot eredményező orvosolhatatlan formai hiányosság sem volt megállapítható az alábbiak szerint:

[113] A Pp. nem adja meg a formai hiányosság meghatározását, a rendelkezés értelmezése kapcsán az ítéltábla osztja azt a kompakt kommentárban kifejtett jogirodalmi álláspontot, miszerint: „Nehezíti az értelmezést, hogy a Pp. e §-ához fűzött indokolás tartalmi hiányosságot említ, miközben a törvény szövegében a formai hiányosság kifejezés szerepel, de az indokolás segít a törvénysszöveg értelmezésében, amikor kifejti, hogy ezen okból hatályon kívül helyezésnek akkor van helye, ha az ítélet a törvényben előírt kötelező tartalmi elemek közül egyáltalán nem tartalmazza a rendelkező részt vagy az indokolást (Pp. 380. §-ához fűzött részletes indokolás). Az előterjesztői indokolás szintén megadja az indokát annak, hogy a törvény miért szabályozza külön a formai hiányosság esetét, eszerint ezen fogyatékoság következménye a másodfokú eljárás tárgyának – a bíróság döntésének vagy jogi álláspontjának – a hiánya, ami a fellebbezés érdemi elintézésének akadálya (Pp. 380. §-ához fűzött részletes indokolás)[...] Az orvosolhatatlan formai hiányosság szélesebben értelmezhető mint pusztán az ítélet valamely részének teljes hiánya, így a jogszabályhely vonatkoztatható azokra az esetekre is, amikor az ítélet nem tartalmazza a jogszabályban előírt tartalmi kellékek valamelyikét. Ezeket a Pp. 346. §-a sorolja fel, szabályozva az ítélet tagolását és az egyes részek tartalmi elemeit.”

[114] Természetesen nem bármelyik elem bármilyen mértékű hiánya vezethet kötelező hatályon kívül helyezéshez, ugyanis annak két korlátja is van. A Kompakt kommentár e körben a következőket rögzíti: „Az egyik korlát az előterjesztői indokolás alapján az, hogy a fogyatékoságnak olyan mértékűnek kell lennie, hogy az elsőfokú bíróság döntése vagy jogi álláspontja, tehát döntésének indokai hiányozzanak, így a másodfokú eljárás tárgya hiányozzon, emiatt az elsőfokú ítélet ne legyen felülbírálható. A másik korlát pedig az, hogy a hiányosság ne lehessen orvosolható, ami alatt elsősorban az ítélet kiegészítése vagy kijavítása értendő. Nincs helye tehát hatályon kívül helyezésnek olyan hiányosság miatt, amely az érdemi felülvizsgálatot nem befolyásolja, és olyan miatt sem, amely a másodfokú eljárás folyamatban léte alatt orvosolható.” [...] Ezen értelmezés mentén a bírói gyakorlat nem pusztán formális hiányosságok esetén tartja alkalmazhatónak a Pp. 380. § c) pontját, hanem ezen rendelkezést kiterjesztően értelmezve olyan esetekben is, amikor az elsőfokú ítélet tartalmaz ugyan rendelkező részt és indokolást is, azonban az ítélet összességében olyan fogyatékoságban szenved, amely az érdemi felülbírálatot lehetetlenné teszi. [...]

[115] Természetesen ezekben az esetekben a másodfokú bíróságnak mindig ügyelnie kell arra, hogy a hatályon kívül helyezésre csak indokolt esetben kerüljön sor, ha az elsőfokú bíróság jogi álláspontja az indoklásból kikövetkeztethető, hatályon kívül helyezésnek nincsen helye.” (Turbucz Zoltán, In: Völcssey Balázs (szerk.): Kompakt kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez Pp. 380. §-ához fűzött magyarázat).

[116] Az előbbiek fényében a felperes fellebbezési érvelésére figyelemmel az ítéltábla az alábbiakra mutat rá:

[117] Tévesen állította a felperes, hogy az elsőfokú bíróság a tételes jogszabályba ütközés jogalap vonatkozásában nem döntött, tényállást nem állapított meg, és jogi indokolást nem rögzített.

[118] Ezzel szemben az elsőfokú bíróság egyrészt a felperes keresetének összefoglalásakor szerepeltette a felperes ezen jogalappal kapcsolatos hivatkozásait, az alperes ellenkérelmének érvelését, majd utalt arra, hogy a felperes keresete alaptalan. Ezzel pedig a felperes teljes keresetéről állást foglalt, azaz minden jogalapi hivatkozását minősítette. Az ítélet rendelkező részében a kereset elutasításáról szóló rendelkezés így kiterjedt a tételes jogszabályba ütközés jogalapra is. Az elsőfokú bíróság tehát döntött e kérdésben. Másrészt ítélete tényállásában is rögzítette az ezzel kapcsolatos megállapításait, amelyek az [5]-[15] bekezdésekben szerepelnek. Harmadrészt ítélete jogi indokolásában kifejtette a Kúria hatályon kívül helyező végzésének kötőerejével kapcsolatos álláspontját és összefoglalóan rögzítette a Kúria e körben hozott döntésének indokait ([35]-[38]).

[119] Az elsőfokú bíróság ítélete tehát a tételes jogszabályba ütközés jogalap vonatkozásában tartalmaz rendelkezést és indokolást (tényállást és szükséges mértékben jogi indokolást) is, azaz e körben az elsőfokú bíróság döntése és jogi álláspontja, döntésének indokai világosan kikövetkeztethetők az ítéletből.

[120] Mindez pedig azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság ítélete nem szenved olyan orvosolhatatlan formai hiányosságban, ami a Pp. 380. § c) pontjának alkalmazásával az ítélet kötelező hatályon kívül helyezését eredményezhette volna.

[121] A kötelező hatályon kívül helyezés esetkörein kívül az ítéltábla a Pp. 370. § (1) bekezdése értelmében felülbírálati jogkörét a felek nyilatkozatainak korlátai között gyakorolhatta. E rendelkezés (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét – a (2)-(4) bekezdésben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolhatja. Ilyen korlátnak minősülnek a Pp. 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. Ez azt jelenti, hogy a Pp. 371. § (1) bekezdésében foglaltak miatt korlátnak minősül – egyebek mellett – hogy a fellebbező fél milyen konkrét döntést kér a másodfokú bíróságtól tekintetben, hogy az mennyiben változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését vagy részét és ezt milyen okból tegye, továbbá, hogy a fellebbező milyen anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést jelöl meg fellebbezése alapjául. Azzal tehát, hogy a fellebbező milyen határozott kérelmet és milyen indokkal ad elő, egyúttal kijelöli a másodfokú bíróságtól kért felülbírálat tárgyát és körét. Emellett lényeges korlátot jelent az is, hogy a Pp. 369. §-a meghatározza, a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható.

[122] A felperes fellebbezésében az ítéltáblától gyakorolni kért felülbírálati jogkört nem jelölte meg, fellebbezése szabadszöveges indokolása alapján arra lehet következtetni, hogy az elsőfokú bíróság eljárásának szabályszerűségét [Pp. 369. § (1) bekezdés]; a bizonyítás eredményének okszerűségét és ezzel kapcsolatban tényállás megállapítását [Pp. 369. § (3) bekezdés a) pont], továbbá jogi minősítését [Pp. 369. § (3) bekezdés c) pont] támadta.

[123] A felperes elsődleges fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 381. § alapján történő hatályon kívül helyezését kérte. Az ítéletábrlának ezért a fellebbezési hivatkozások keretei között elsődlegesen abban kellett állást foglalnia, hogy történt-e az elsőfokú eljárás során olyan, az ügy érdemi elbírálására kiható, a másodfokú eljárásban nem orvosolható lényeges eljárási szabálysértés, amely indokoltta teszi az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú eljárás megismétlését vagy kiegészítését és új határozat hozatalát. A Pp. szabályozási rendjéből adódóan – a fent említettek szerint – nem kérhető általánosságban az elsőfokú eljárás szabályszerűségének teljes körű átvizsgálása a másodfokú bíróságtól, csak konkrét eljárási jogszabálysértésre irányuló kérelem – az azzal kapcsolatban előadott indokok keretei között – alkalmas a Pp. 381. § szerinti döntés megfontolására.

[124] A felperes tévesen érvelt azzal, hogy a Kúria eljárásának általa állított szabálytalanságai, továbbá a hatályon kívül helyező végzés kötőerejének hiányával kapcsolatos hivatkozásai miatt az elsőfokú bíróságnak az Alkotmánybíróság eljárását kellett volna kezdeményeznie, illetve ismételt bizonyításfelvételt kellett volna lefolytatnia valamennyi jogalap, így a tételes jogszabályba ütközés (világosság, valóság, okszerűség) vonatkozásában is.

[125] Egyrészt azt, hogy a Kúria eljárása jogszabálysértő-e, az alsóbb fokú bíróságok nem értékelhetik, a Kúria határozatának felülbírálatára nem jogosultak és a felperes téves hivatkozásával szemben ilyen okból az Alkotmánybíróság eljárását sem kezdeményezhetik. A felperes által felhívott Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja csak jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata céljából ad eljárás-kezdeményezési jogot a bíróságok számára. A bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját az Alkotmánybíróság csak a felek által előterjesztett alkotmányjogi panasz alapján vizsgálja.

[126] Másrészt a Kúria több döntésében kifejtette, hogy a hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatás köti a megismételt eljárásban eljáró bíróságot, illetve a hatályon kívül helyező végzése indokolásában foglalt döntés nemcsak köti az alsóbb fokú bíróságokat és a feleket, hanem egyben ki is zárja az e kérdésben való ismételt döntést (Kúria Pfv.20.280/2023/7., Pfv.21.327/2020/8., BH2023.9.217.I., Jpe. III.60.037/2022/12.). Emiatt a tételes jogszabályba ütközés jogalap körében, amellyel kapcsolatban a Kúria végzésében érdemben kifejtette jogi álláspontját, az elsőfokú bíróság ismételen már nem tárgyalhatott és a Kúria álláspontjától eltérő döntést nem hozhatott. Ebből az is következik, hogy az elsőfokú bíróság e körben további eljárást nem folytathatott, illetve ítéletének e körben mutakozó esetleges részleges hiányosságai az ügy érdemére nem hatnának ki, ezért a Pp. 381. §-ban felsorolt feltételek közül az elsőfokú eljárás megismétlésének szükségessége és az ügy érdemi eldöntésére kihatás megállapítása mindenképpen kizárt.

[127] A felperes azt is tévesen sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a védett tulajdonsággal kapcsolatos álláspontja miatt súlyosan jogsértő módon nem írta elő a bizonyítási kötelezettséget, ezzel jogsértően megfordította a bizonyítási terhet, illetve érdemben nem vizsgálta, hogy a felperest miért érte hátrány. A később kifejtendők szerint ugyanis az elsőfokú bíróság védett tulajdonsággal kapcsolatos álláspontja nem téves, ezért – megfelelő védett tulajdonság hiányában – a hátrányos megkülönböztetés körében további eljárást nem kellett folytatnia, vagyis e körben eljárási szabályt nem sértett.

[128] Mindezek miatt az elsőfokú bíróság ítéletének Pp. 381. §-a alapján történő hatályon kívül helyezésére nem kerülhetett sor, következésképpen a felperes elsődleges fellebbezése alaptalan volt.

[129] A felperes másodlagos fellebbezése az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfeleltetése vizsgálatát indokolta a Pp. 369. § (3) bekezdés a) és c) pontjaiban szabályozott felülbírálati jogkörök alkalmazásával.

[130] Az ítéltábla a Pp. 369. § (3) bekezdésben szabályozott felülbírálati jogkörök kereteivel, korlátaival kapcsolatban már most hangsúlyozza az alábbiakat:

[131] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet tényállását a 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkörében akkor módosíthatja, vagy egészítheti ki, ha a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősíti.

[132] Elsőként kiemelendő, hogy a fellebbező fél részéről nem elégséges az okszerűtlen mérlegelésre általánosságban hivatkozni, konkrétan meg kell jelölnie, hogy a bíróság milyen bizonyítékból vont le okszerűtlen következtetést, illetve milyen bizonyítási hiányosságok miatt nem tekinthető az ítélet megalapozottnak és mely tények tekintetében.

[133] A mérlegelés okszerűtlenségének megállapításával kapcsolatban pedig a következőkre kell figyelemmel lenni: A Pp. 371. § (1) bekezdés d) pontja a felülbírálati jogkörök gyakorlásának alapjául jogszabálysértés megjelölését követeli meg, csak a 369. § (3) bekezdés d) pontján alapuló felülbírálati jogkörben teszi lehetővé, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértés megállapítása nélkül felülmérlegeljen, de ezt a lehetőséget csak az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntés esetére tartja fenn. A bizonyítékok mérlegelése viszont eljárási jogszabályon, a Pp. 279. §-án alapul, azaz nem lehet a Pp. 369. § (1) bekezdés d) pont szerinti felülbírálat tárgya. Mivel tehát a bizonyítékok értékelésének vizsgálata kizárólag a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pont szerinti felülbírálat keretében történhet, a bizonyítékok értékelésének okszerűtlensége csak akkor állapítható meg a másodfokú eljárásban, ha a mérlegelés az erre irányadó jogszabályba, a Pp. 279. §-ba ütközik. Ez pedig korlátot jelent a másodfokú bíróságnak a bizonyítékok szabad mérlegelésével szemben. Ha ugyanis a bizonyítékok és egyéb peradatok alapján az elsőfokú bíróság juthatott az általa megállapított eredményre, azaz a logika szabályai szerint lehetséges volt, vagyis nem volt kizárt az adott tényállás megállapítása, mérlegelése nem sérti a Pp. 279. §-át, így nem is jelent olyan eljárási jogszabálysértést, amit a Pp. 371. § (1) bekezdés d) pontja a fellebbezés kötelező tartalmaként megkövetel.

[134] Mindebből következően a másodfokú bíróság csak akkor módosíthatja, vagy egészítheti ki a tényállást, ha a bizonyítékok értékelése a Pp. 279. §-át sértő módon okszerűtlen, vagyis annak eredményeként az elsőfokú bíróság nem juthatott volna az általa megállapított eredményre (hasonlóan: Kúria Gfv.VI.30.254/2023/6.), ellenkező esetben a másodfokú bíróság a tényállást akkor sem bírálhatja felül, ha maga egyébként a bizonyítékok mérlegelése alapján más következtetésre jutott volna.

[135] Lényeges továbbá, hogy a Pp. 346. § (4) bekezdése az ítéletet megalapozó tényállási elemek rögzítését követeli meg, ebből következően a tényállási elemek felülbírálata is csak e körre szorítkozhat, vagyis a tényállás kiegészítésére, módosítására is csak a fellebbezés szempontjából jelentős tények körében kerülhet sor.

[136] A jelen eljárásban tehát a másodfokú bíróság csak az alperes fellebbezésében megjelölt bizonyítékok és az ezekkel kapcsolatban előadott érvek alapján dönthet a bizonyítékok értékelésének okszerűségéről és csak az előbbiekkal érintett és jelentőséggel bíró részben módosíthatja vagy egészítheti ki a tényállást.

[137] A Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja tekintetében is érvényesül a kérelemhez kötöttség, azaz a másodfokú bíróság csak a fellebbező által kifogásolt jogkövetkeztetést, vagy minősítést bírálhatja felül a fellebbező által megjelölt okokból.

[138] A felperes fellebbezésében – az anyagi jogi felülbírálat körébe sorolhatóan – sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság jogi minősítése szerint a felperes „nem cigány” származását nem tekintette az Ebktv. 8. § t) pont szerinti „egyéb helyzet”-nek, mint védett tulajdonságnak, ezért az egyenlő bánásmód megsértésének megállapításához szükséges, az Ebktv. 19. § (1) bekezdés b) pontjában részletezett körülmények nem teljesültek. Ezzel lényegében ekörben az elsőfokú bíróság jogi minősítését támadta [Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja].

[139] A Pp. 2. § (2) bekezdésében szabályozott kérelemhez kötöttség elvéből eredően a bíróság a törvény eltérő rendelkezése hiányában a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. A kérelemhez kötöttség érvényesül az érdemi döntés során is, amelyet a túlterjeszkedés tilalma fejez ki. A Pp. 342. § (1) bekezdése ugyanis úgy rendelkezik, hogy az érdemi döntés nem terjeszkedhet túl a kereseti kérelmen, az ellenkérelmen és a beszámítási kérelmen, amely szabály a főkövetelés járulékaira is irányadó. A Pp. 342. § (3) bekezdése azt is egyértelműen kimondja, hogy a törvény eltérő rendelkezése hiányában az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított. Az érdemi döntés korlátját tehát nemcsak a kereseti kérelemhez (ellenkérelemhez) kötöttséget jelenti, hanem a fél jogállításhoz való kötöttséget is. A Pp. által szabályozott háromtagú pertárgyfogalom (tényállítási, jogállítási, jogi érvelési) tehát az eljáró bíróságokat annyiban köti, hogy csak a fél jogállítási keretei között hozhat döntést.

[140] Felperes e fellebbezési hivatkozása körében is fontos ismételt hangsúlyozni, hogy az ítéltábla felülbírálati jogkörét a Pp. 371. §-ában foglalt korlátok között gyakorolhatja. Mindennek pedig azért van jelentősége, mert a felperes által hivatkozott „nem cigány” származás, mint védett tulajdonság megítélése körében kizárólag abban a kérdésben foglaltatott állást, hogy a „nem cigány” származás az Ebktv. 8. § t) pont szerinti „egyéb helyzet”-nek minősül-e, figyelemmel a felperes 2020. szeptember 22-én érkezett előkészítő iratában foglaltakra.

[141] A „nem cigány” származás azonban nem az „egyéb helyzet” mint védendő érték, hanem az Ebktv. 8. § e) pontja szerint nemzetiséghez való tartozás körében lenne értékelhető. Tekintettel arra, hogy a felperes a „nem cigány” származást az Ebktv. 8. § t) pontja szerinti védett tulajdonságként kérte figyelembe venni az eljáró bíróságok a Pp. 2. § (2)

bekezdése és 342. § (3) bekezdése alapján kizárólag a felperesi jogállítás keretében foglalhatott állást, így – bár eltérő indokokkal – de az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a „nem cigány” származás nem az Ebktv. 8. § t) pontja szerinti védett tulajdonság.

[142] Végezetül a felperes fellebbezési álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a joggal való visszaélést a tanúvallomások okszerűtlen mérlegelése folytán nem állapította meg, ezzel az ítéltáblától a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálat gyakorlását kérte. E körben az ítéltábla a fent kifejtettek szerint a felülbírálati jogkör keretei, korlátai miatt az vizsgálhatta, hogy a felperes által megnevezett tanúk vallomásai alapján az elsőfokú bíróság juthatott-e arra az általa tett ténymegállapításra, hogy a felperes munkaviszonyának megszüntetése mögött az azonnali hatályú felmondásban részletezettéktől eltérő szubjektív indok, a felperessel szemben érzett ellenszenv, mint megszüntetési ok nem állt.

[143] Ebben a körben lényeges, hogy a felperesnek a joggal való visszaélés körében azt kellett bizonyítania, hogy a munkaviszony megszüntetésének hátterében részben a felperes nem cigány származása és az alperesi főigazgató emiatt táplált ellenszenv, valamint ártó szándéka húzódott meg.

[144] E körben az ítéltábla elsőként azt hangsúlyozza, hogy az elsőfokú bíróság a felperes fellebbezésében nevesített tanúk vallomásait a joggal való visszaéléssel kapcsolatban részletesen értékelte, az értékelés lényeges szempontjairól ítélete [59]-[61] és [67]-[70] bekezdéseiben számot adott.

[145] A perben kihallgatott tanúk vallomásával kapcsolatban az ítéltábla arra kíván rámutatni, a tanúként kihallgatott személyek nem találkoztak napi szinten az alperesi főigazgatóval, egyikőjük sem volt jelen az alperesi főigazgató és a felperes személyes találkozásai, kommunikációi alkalmával. A tanú vonatkozásában azon előadásokat lehet értékelni, amelyek a tanúk saját tapasztalásain alapultak. A szóbeszéd, pletykák, vagy a tanú véleménye a vallomások értékelésekor nem vehető figyelembe.

[146] (Tanú 2 neve) vallomásában csak azt tudta megerősíteni, hogy álláspontja szerint kezdetben személyes jellegű konfliktusok voltak a felperes és a főigazgató között, amely kihatással volt a munkavégzésükre is. Szóbeszéd volt arról, hogy eltávolítják a felperest. Szakmai jellegű nézeteltérések gyakran adódtak közöttük (13. jkv. 4. oldal 3-5. bek.).

(Tanú 1 neve) tanúvallomása szerint nem is a munkavégzés során, hanem utólag tudott meg sok mindent, nem tapasztalt személyesen kifejezett konfliktust a felperes és (tanú 5 neve) között, (tanú 5 neve)-vel egyébként nem is találkozott (13. jkv. 10. old. 1. bek.).

(Tanú 3 neve), aki a felperestől eltérő másik kiemelt kormányprogram szakmai vezetője volt, előadta, hogy munkakapcsolat, munkavégzés során nem tapasztalt olyat, hogy bármilyen vita, nézeteltérés, netalán veszekedés, hovatovább személyes jellegű konfliktus zajlott volna a nyílt színen. Ilyennek tehát fül- és szemtanúja nem volt, ilyenről nem is tud. Szakmai jellegű nézeteltérések voltak, ezek azonban a munkavégzés normál menetébe illeszkedtek, nem ezen túlmutató viták, nézeteltérések voltak ezek. Olyanról sem tud, hogy ellenszenvet érzett volna a felperes iránt a főigazgató bármely tulajdonsága miatt, személyeskedő vagy személyes

jellegű véleményt más kollégákról a főigazgató egyébként soha nem nyilvánított ki, illet mások előtt nem is mondott (24. jkv. 3. old. 3. és 8. bek.).

[147] (Tanú 6 neve) a megelőző eljárásban tett vallomása szerint a felperes munkavégzését és a főigazgatóval való munkakapcsolatát illetően kifejezett konfliktusról, amelynek részese lett volna, nem tudott beszámolni, a felperes és a főigazgató kapcsolatában ellenszenvet, rossz viszonyt nem tapasztalt, a főigazgató semmilyen személyes jellegű tulajdonság miatt nem tett különbséget, ideértve akár valakinek az etnikai vagy nemzetiségi hovatartozását, de egyéb tulajdonságait illetően sem, de olyat sem tapasztalt tőle, hogy gyűlöletet táplált volna valaki iránt (4.M.70.135/2020/63. jkv. 3. old 2-5. bek., 4. old. utolsó bek.) Megerősítette továbbá, hogy olyat utasításba soha nem kapott, hogy intézze el a felperes munkaviszonyának megszüntetését. (27. jkv. 14.old. 5. bek.).

[148] (Tanú 5 neve) tanúvallomása kapcsán lényeges azt rögzíteni, hogy a 2021. január 27-i és március 3-i tárgyalásokon még törvényes képviselőként került kihallgatásra, tanúkenti meghallgatása a 2024. november 13-i tárgyaláson történt, amikor már törvényes képviselői minősége megszűnt. A titoktartási kötelezettség pedig csak a titoktartással érintett tárgykörre érvényesül, illet azonban a felperes nem jelölt meg. Az előbbiek miatt tanúkenti meghallgatásának nem volt akadálya,

[149] A tanú elfogultsága tekintetében a bizonyítékok értékelése során mérlegelési körbe vonható a tanú elfogultságára utaló adat, amelynek azonban csak akkor tulajdonítható jelentőség, hogy ha a vallomás belső tartalmi jellemzői (pl. hangulati túlfűtöttsége, belső ellentmondás) vagy egyéb bizonyítékokkal való összevetés eredménye kétségeket eredményez a vallomás hitelessége felől. Önmagában az a körülmény, hogy a felperesnek konfliktusos viszonya volt a tanúval, vagy egyébként a tanú szüntette meg a felperes munkaviszonyát még az elfogultságot nem alapozhatja meg, ez okból önmagában a tanú teljes vallomásának kirekesztésére nem kerülhet sor. E tanú vallomása pedig cáfolta a munkaviszony megszüntetése kapcsán a mögöttes, joggal való visszaélést megvalósító ok fennálltát.

[150] Az előbbiekkal szemben a tanúvallomások felperes által kiemelt elemei, részei nem voltak alkalmasak arra, hogy az ítéltábla olyan következtetésre jusson, hogy azok az elsőfokú bíróság számára csak a felperes által állított joggal való visszaélésre utaló mögöttes ok fennálltának megállapítását eredményezhették volna. Az elsőfokú bíróság ezzel ellentétes megállapítása nem volt logikával ellenkező, iratellenes.

[151] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításának és a perben tanúsított magatartásának, valamint a per során megismert bizonyítékoknak, így a rendelkezésre álló tanúvallomásoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján az okszerűség követelményét nem sértő módon állapította meg [Pp. 279. § (1) bekezdés], ezért a tényállás módosításának vagy kiegészítésének nem volt helye. Ennek hiányában viszont eltérő jogi következtetés levonására sem volt mód, így a felperes ezen fellebbezési hivatkozása sem vezetett eredményre.

[152] Mindezek miatt a felperes másodlagos fellebbezése is alaptalan volt.

[153] A fentiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[154] Az alaptalanul fellebbező felperest az ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a jogi képviselővel eljáró alperes perköltségének megfizetésére, amelynek mértékét az Ükr. 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése, 4/A. § (1) bekezdése alapján kerekítve állapította meg, amely összeget áfa nem terhel.

[155] A pervesztes felperest megillető munkavállalói költségkedvezmény folytán a feljegyzett másodfokú eljárási illeték az állam terhén marad [Pp. 525. §, 95. § (1) bekezdés, 102. § (6) bekezdés; az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdés és 46. § (1) bekezdés].

[156] Az ítélet ellen a Pp. 365. § (2) bekezdésében foglaltak alapján fellebbezésnek helye nincs.

Szeged, 2025. október 14.

Dr. Szöllősiné dr. Tóth Zsuzsanna s.k. Dr. Telegdy Gergely s.k. Dr. Tolna András s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró